

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Cette œuvre est hébergée sur « *Notes du mont Royal* » dans le cadre d'un exposé gratuit sur la littérature.

SOURCE DES IMAGES

Bibliothèque nationale de France

LUCIANI IN CALVMNIAM ORATIO,
Hirundo item Plutarchi, latine reddita à Philip:
po Melanchthone. N

Eysidis epistola ad Hipparcum, Chaspere Churrero
interprete.

Luciani Opusculum ad indoctum & multos libros
coëmentem, ab Anastasio Qu. versum.

PARISIIS
EX OFFICINA ROBERTI STEPHANI ER
GIONE SCHOLAE DECRETORVM.
M.D.XXVII.

hic liber pertinet ad
me Leonardum

Cum

LUCIANI SAMOSATENSIS SOPHISTAE
ORATIO, LATINE REDDITA A PHI-
LIPP. MELANCHTHONE.

CALUMNIAE NON ESSE TEMERE
CREDENDVM.

PERNICIOSA RES IGNORAN-
tia est, & varijs modis noxia morta-
libus, non solum cōmuni hominum
vitæ tenebras quasdam offundere ac
verī cognitionē obliterare solita, sed
privatas quoq; singulorū rationes miscens ac pertur-
bans. Quo fit vt p̄inde atq; qui in tenebris errant,
immò haud aliter quàm cæci, iam huc, iam illuc im-
pingamus. Quod haud procul nobis & ante pedes est
sitū, non videmus. Formido est his capi, à quibus etiā
quàm longissime absumus. Deniq; in rebus humanis
nihil tam faustè foelicitérq; agitur, quod nō error ali-
quis interpollet. Hinc sunt innumeræ illæ tragicæ cla-
des, fata Labdacidarum ac Pelopidum, alię item alio-
rum calamitates. ferè enim quidquid malorū scēnæ
ac pulpita clamāt, ab ignorantia ceu tragico deo com-
positum proficiscitur. Illa verò cum aliās potest plu-
rimum, tum noxia est immodice, si quando in calum-
nias familiares, & mutua inter se amicorum crimina
incidit. Quibus solent, & intestinis dissidijs res dome-
sticæ, & odijs ciuilib⁹ vrbes funditus euerti: in natos
sæuire parentes, nati parētibus insidiari, frater fratri,
amans amanti, amicus item ab amico diuelli: turba-
ri demum omnia calumniæ vafritia. Itaq; quo pacto
caueri facile possit, & qualis nam sit Calumnia, vnde
originem trahat, quantum ferè efficiat, hac oratio-
ne, velut in tabella depingam. Porro quam eius ima-
a.ij.

ginem subijciā, Apelli Ephesio pictori acceptam refero dicatam, quum is apud Ptolemæum regem coniurationis, quæ in Tyro authore Theodora, facta est, in-
 simulatus esset, quanquam neq; Tyrum viderat vn-
 quam, neq; Theodoram nouerat, nisi quantum fama
 accepit, eum Ptolemæi præfectum Phœnicem admi-
 nistrare. Verum Antiphilus quidam artis, gratiæque
 Apellæ æmulus, illum apud regem coniurationis
 Tyriæ reum fecit, cum Theodora principe factionis
 visum familiariter congregi, conuiuari, secretò item
 & in auriculam inter conuiuandum colloqui. Paulo
 post & defecisse Tyrum, & Pelusium Apellis consilio
 occupatum esse. Tum Ptolemæus præter modum,
 cum & aliàs nõ satis animi compos esset, assentatio-
 ne insuper tyrannica fractus, adeò excanduit, adeò
 admiratione calumniæ percitus est, vt cõiecturis quæ
 causæ fidem, aut facerent, aut minuerent, neglectis,
 non animaduernerit calumniatorem, Apellæ artis
 æmulum esse. dein fortuna minori Apellem, quàm
 vt Pelusium prodere posset. hunc item beneficijs re-
 gijs plus cæteris pictoribus auctum. Neque interim
 percontatus, num aliquādo ille in Tyrios nauigasset.
 Quin statim plectendus videbatur. Regiam tumultu
 insolito Rex perturbat, Apellē perfidum, ingra-
 tum, reum violatæ maiestatis, insidiatorem, coniura-
 tum, clamat. Ac nisi quispiam è socijs coniurationis,
 qui capti tenebantur, & audax Antiphili scelus sto-
 machatus, & infœlicis Apellis misertus, nihil ei com-
 mune cum seditiosis fuisse probasset, dubio procul
 Tyrionum malorum pœnam capite multatus soluisset,
 etiam si nihil sibi male conscius. Ptolemæus igitur
 collecto animo sententiam mutauit, Apellem do-
 nauit talentis centum, addito in seruitutē Antiphilo

calumniatore. Apelles contrà periculi memor, tali est imagine calumniam vltus. Ad dextram confidet quispiam auribus praelongis insignis, quales ferè illæ Midæ feruntur. Manum porrigit procul accedenti Calumniæ. Circumstant eum mulierculæ duæ, Ignorantia, ni fallor, ac Suspicio. Adit aliunde propera Calumnia eximie compta, vultu ipso & gestu corporis efferam rabiem, & iram æstuanti conceptam pectore præ se ferens, sinistra facem tenens flammivomam, dextra secum adulescentem capillis prehensum, manus ad superos tendentem, obtestantemq; immortalium Deorum fidem, rapit. Ante it vir pallidus, in speciem impurus, acie oculorum minime hebeti, cæterum planè ijs similis, qui fontico aliquo morbo contrabuerunt. Hunc facile coniicias Liuorem esse. Quin & mulierculæ aliquot Calumniam sequuntur comites, quarum est munus, dominam hortari, instruere, comere, interpretes picturæ aiebat Insidias ac Fallaciã esse. A tergo, lugubri habitu, pullata lacerâq; Pœnitentia subsequitur, quæ capite in tergum deflexo, cum lacrimis ac pudore procul venientem Veritatem excipit. Hac Apelles tabula casus suos ludit. Iam & nos si videtur, Ephesij pictoris exemplo, recenseamus Calumniæ rationes. Principio nobis effigienda est, & explicanda finitione quâdam, quæ vice & conis fuerit. Est enim calumnia, delatio e mentita odio, clanculum reo calumniatori credita, delato ad respondendum ac refellendū non admissio. Quæ definitio, personis, perinde atq; comicum argumentum, tribus constat, delatore, delato, & auditore calumniæ. Singulorum partibus defungemur hâc acturi fabulam. Omnium, si lubet, primum producamus in medium, actus principem, & quasi præfultorem, authorem calumniæ. Is

quidem quàm minime bonus vir sit, ignorat nemo. Neque enim quisquam vir bonus amico damnum dare causetur. Nam boni viri est, hominum sibi animos conciliare studio bene merendi de amicis, neutiquam inimicis criminandis. Vnde haud incòmode colliges, iniustum, sceleratum, impium, In summa, incredibili rebus communibus calumniatorem esse. Nam quis est, cui non videtur in vniuersum iustitiæ pensum æqualitas, & quod aiunt, NE QUID NIMI S' inæqualitas item, & quod nimium est, iniustitiæ? Qui vero clanculum absentē insectatur, æqualitatis metas egreditur, quippe auditorē sibi totum adserit, aures eius anteuortit, obstruit, & inuias responsuro, calumnijs refertas, efficit. Ea sanè extrema est iniuria vel optimorū legum latorū iudicio Solonis & Draconis, qui iureiurando Senatū Athenien. adstrinxere, vt pari benignitate gratiāq; tam reum quàm actorem iudex audiat, dū alterius causam honestiorē intelligat: Scelestum & crudele iudicium esse, si quid statuatur antea quàm cum accusatione còparata sit defensio. Ad hæc, sibi male propicios deos reddūt iudices isti, qui cum accusanti aures liberè indulerint, reo denegant, aut præstigijs capti delatorijs, mussitantes condemnant. Tantum à iusto, æquo, bono, legibus, & iureiurando, Senatus bene constitutæ ciuitatis calumniā discrepat. Iam, si cui dubiæ fidei legum còditores videntur, quorum decreta còmonent, iustitia, non studio partiū iudicare, is lōge optimi poetę impendio sci tam sententiā, immò verò legem sacro sanctā audiat, Nec nisi librato, dirimat sententia litem, Parte quid ex vtracq; queat, examine, causa. Nimirū, vates intelligebat, ex omnibus nullam esse neq; grauiorē neq; audaciorē iniuriā, quàm indicta

causa quēquam mortaliū damnare. Id verò ex omni parte Calumniator molitur, vti cum furore ac vecordia hominis coram quo res agitur, indefensum reum committat, defensurum parteis suas clancularia sectione arceat. Adeò enim hoc hominum genus obnoxium est formidini, adeò nihil audet palàm, sed perinde atq; qui ex insidijs transuersi hostem inuadunt, ex abdito alicunde specu iaculatur, vt non sit qui cōtrà vel mittere telum, vel manu cōtendere possit, hostisq; ignar⁹ aduersarij, fraudisq; inscius pereat. Quod profectò minime fallax indicium est, in calumnia nihil inesse veri, nihil sani prorsum. Nam qui accusaturus quempiam, sibi conscius est veri, procul dubio, & palàm audet aduersarium inceslere, corrigere, purgantem crimen ferre. Vt in bello, qui iusta acie vincere hostem palàm potest, turpe ducit, astu & insidijs certare. At hoc genus homines in aulis regijs spectare plurimos datur, optimatum fauorē hīsce artibus ambiētes, vbi scilicet & inuidia crebra, & variæ suspiciones, & assentandi criminandiq; occasio multiplex in promptu est. Siquidem ibi quo pluribus plura spes ostētat, eo necesse est maiore inuidia, fauorib⁹ odijs, æmulatione callidior certari. Illic videas licet, quàm acres alter in alterū oculos defigat, qua cura obseruet. veluti singulari certamine congressus, si quid vspiciā in alterius corpore forte fortuna nudū, aut male munitū cōspiciat, quod ferire foeliciter possit: ita studio cuiq; est, cum ipse primus esse cupit, vti proximū deiiciat, exturbet, cōuellat, proculcet. Hic si quis est vir frugi, temerè euertitur, illuditur, deniq; ignominiose exterminatur. Cōtrà qui assentandi paulo peritior est, & habiliore ad mētiendū ingenio, probat, superat. Sanè omnino iuxta Homeri carmē est hui⁹ certaminis alea,

Vndiq; communi sæuitur Marte, pariq;
Victulq; victorq; cadunt fato.

Alium subinde alius, alia via aggreditur, vt ferè fieri solet, sicubi de magnis agitur commodis. sed per calumnias iter est vt compendiarium, ita minime securum. Principia inuidiæ debent inter spemq; metumq; fluctuanti. Exitus nihil non miserabile, tragicum, calamitosum habet. Cæterum Quadruplatoris ipsum quoq; studium nequaquam facile est, simplèx ve, quanquam ita fortasse videatur, sed arte multiplici, solertia peculiari, indefessa deniq; & accurata diligentia opus habet. Neq; enim noxia fuerit Calumnia, nisi in speciem similia vero narret, neq; temere cunctarum rerum DOMINAM VERITATEM superauerit, nisi auditorem argumentosa & probabili actione, in summa, mille modis fallat. Porro deferatur is plerunq; qui honore quodam alios præstat. nempe ijs inuidiosus, qui spe illius frustrati sunt. Quo fit, vt omnium telis affectetur ceu obex, qui viam assequendæ dignitatis alijs intercluserit: seq; primos tum singuli fore confidunt, si sublimem istum loco demoliati sint, & ab amicis abalienarint. Tale quiddam in gymnico cursu fieri consuevit, vbi, si quis est cursor ingenuus, statim ruptis carceribus primas affectans, & animum ad stadij metas adiiciens, spe victoriæ è robore suo concepta, neq; sequenti incommodat, neq; omnino laboris huiusce socijs quidquam struit remoræ. Contrà, qui malitiosus, imbellis, eneruis contendit cursu cum alijs, desperatis viribus in fraudem intentus agitur, atque in vniuersum hoc vnicum spectat, quàm currentem occupet, impediat, ac intercludat, & ni succedat actus, non est, vt vllò alio modo vincere possit. Haud aliter in ambiendis magnatū amicitijs

accidit, vbi si quis foeliciter anteuortit, in medias cōtinuo labitur infidias, & incautus ab æmulis captus discerpitur. Hi deinde amari, coli, amici videri incipiūt, vel ob id vnum, q̃ bonis incōmodarint. Iam vti probabilem & dignam fide calumniam faciant, nō quod fortuito casus ostēdit, prehensant, sed in hoc toti sunt, vt accurato delectu abseruent, ne quid absonum, aut alienum, à causæ fide incidat. Adeo rationes eius quæ criminantur vniuersas, in peiorem partem trahunt, suspectas reddunt, quo fidē addant accusationi. Medicum insimulant veneficij: magnificum ciuem, affectatæ tyrannidis: tyrannum, prodicionis. Interdum auditoris affectus, sua calumnijs discrimina suppeditat, cum quo si veteratores isti & nugiendi suas res chnas comparent, aptè illuditur. Quod si auditorem zelotypum norint, Annuit, inquiūt, ille vxori tuæ inter epulas, & defixis in eā oculis alto suspiria pectore duxit, vxor vicissim suaue quiddam & amatoriū. alia item quæ ad suspicionē adulterij faciunt. Sin poetice studiosus, ea sibi arte præter modū placeat, Philoxeno, aiunt, carmen tuum non probatur, hiulcum, lege solutū censetur. Ad religiosum, En ille de pietate, deq; Dijs male sentit, sacra detestatur, prouidentia vniuersi gubernatricem pernegat. Tum auditor ceu cestro in auriculam immisso, excandescit, vt pro re cōijcere licet, amicum ab se, impos animi re ipsa nondū contentē cognita, missum facit. Talia ferè sunt, quæ ab impuris istis confinguntur, videlicet ad irritandos audientium animos, maxime accommoda. Tum, qua parte singuli præstant, eam potissimū iaculis suis obnoxiam ij faciunt, ne quod auditor subita interturbatus ira, vero cognoscendo collocet ocium, deinde sese purgaturo non fiat hominis copia, quæ criminis ad-

miratio speciēsque veri occuparunt. Etenim dici non potest, quàm instructa sit, quantùmque valeat Calumnix facies, si quando cum cupiditatibus auditoris cōflicatur. Quondā apud Ptolemæum, cui Dionysio cognomen fuit, quispiam Demetriū Platonicum accusauerat, quod in Bacchanalibus aquam biberet, solusque omnium muliebribus non vestiret, de quo, nisi accessit ad regem mane palā vino libasset, & instita muliebri amictus, ad numeros Dithyrambicos, Cymbalorumque modos salisset, planè actum erat, quod & regiū exemplum non esset imitatus, & aspernaretur Dionysiorum mollitiem. Apud Alexandrum grauissimi criminis reus fiebat, qui colere & adorare Hephestiona nollet. nam postea quā is è viuīs excessit, amore victus Alexāder, effuso animo ad reliquam funeris magnificentiam additum voluit, vt mortuus inter deos Hephestion haberetur. Continuo ei templa ciuitates plæræque dicarunt, delubra condiderunt, aras, sacra, ferias Nouo Deo sanxerunt. Iusiurādum omnium religiosissimū, Hephestionis nomine fuit. Capitale erat, si quis hac parte vel contaretur, vel neglectim coleret. Hic euiratus affectus, hæc vesania, fuit assentatoribus occasione, accendendi, inflammādiq; regis. Narabantur insomnia, visæ Hephestionis vmbre, prædicabantur illius responsa. Denique aræ & sacra dicata sunt Familiari & malorum Vindici Deo. Proinde, cū his Alexander initio mirè oblectaretur, tandem ita captus est, vt fidē quoque adhiberet, gloriareturque, quod non modo Dijs genitus esset, sed deos quoque ipse faceret. Quo tēpore, quantū putamus amicorum Alexādrī afflixit Hephestionis diuinitas? Si quibus nō videretur cōmune numen venerari, accusabātur, deportabātur, gratia regia excidebāt. Tū Agathocles Sa

mos, qui primos aliquādiu ordines apud Alexandrū duxerat, magis itē ab rege honoribus auctus, parū abfuit, quin cū Leonibus cōmitteretur, Criminatus, q̄ il lacrumasset præteriens Hephestionis sepulchrū. Verū Perdica hominē seruauit, deos omneis, ipsūque Hephestiona iuratus, eum sibi in venatione augusta specie, Deum clarē visum, mandasse, vt Alexandro diceret, parcendū esse Agathocli, qui nō hoc lachrumasset, quōd aut vana sibi Hephestionis diuinitas videretur, aut mortem miseratus esset cōmunē, sed pristina cōsuetudinis, & mutui amoris memoria, permotū esse. Sic igitur affecto Alexandro, locus assentationi & calūniæ aptissimus fuit. Nā perinde atq; oppugnari vrbes, non, quā probe munitæ sunt alto, præcipiti, ac solido mœniū opere, hostes inuadūt: sed vbi sentiunt quā minime defendi, muniri, muros accessu faciles, collapsos, hac omnibus viribus, certatim contēdunt, qua citra difficultatem irruere, ac potiri rebus queant: Ita qui criminandis alijs desudant, quod in auditoris animo lāguidū, fragile, facile subactu vidēt, in eam partem traducūt, coguntque machinas suas. Demum quādo insultus hostiles nemo per sentit, nedum non obnuitur, expugnant. Iam intra muros cuncta igni ferroque deuastant, excidunt, populantur. Qualia verò simile est capto, & in seruitutem redacto animo fieri. Arma sunt istis aduersum absentem, fallacia, mendacium, periurium, supplicium, impudentia. denique innumeræ imposturæ ac malitiosæ cautiones. omnium maxime præsens, & longe efficacissima assentatio, Calūniæ cognata, immò soror. Quippe nemo hominum tam generoso est pectore, etiam adamantino septus muro, qui cū calumnię concedat, nō idem assentatione vincatur. Hæc foris recti iudicij

ceu fundamenta suffodit ac subruit. Intus coniurati
 cum hostibus proditores, irruentes adiuuant, manus
 porrigunt, portas aperiunt, & modis omnibus conni-
 tūtur, vt auscultatorem Calumnia sibi seruum faciat.
 Sunt autem proditores, de quibus dico, Nouandi cu-
 pido, natura humanis ingenijs confita. præsentiū
 item fastidium, sequax eorum animus quorum admi-
 ratione capitur. Nescio enim quī fiat, vt omnes amo-
 re sui immodico admiratio furtim rapiat, & suspicio-
 nibus illectet. Quosdam equidem comperi studio ca-
 lumniae adeo suauiter titillari, auriculas vt si pennis
 confrices. Proinde talibus adiuti socijs, calumniatores
 cum irruerint, cuncta pro viribus euertunt. nec ma-
 gno emitur victoria, vbi nemo repugnat, nemo vim
 tormentorum sustinet, aut iaculis iacula mutat, sed
 qui auscultat, ipse sese sponte sua in manus hostium
 dedit. Interim ignarus insidiarum est qui accusatur.
 Nam haud aliter qui deferuntur, atq; qui captis vrbi-
 bus pereunt, dormientes trucidantur. Et quod est in
 primis miserabile, nescius se reum haberi, neq; cuius-
 quam sibi sceleris conscius, amico candide congregi-
 tur, familiariter compellat, facitq; pro more, iam ante
 vndiq; circumuentus insidijs miser. Tum ille, si homo
 ingenuus est, & liber, confidensq; frangit iram, & ef-
 fundit animū, defensionem recipit, agnoscitq; se fru-
 stra aduersus amicum exacerbatum fuisse. Sin autē
 est indole seruili, & male mascula, adit quidē, & sum-
 mis arridet labris, verū odit, & clāculū dētibus frē-
 dit: ac, vt inquit Poeta, Extruit ire fundamenta. Quo
 ego homine profecto nihil iniustius, nihil tetrius exi-
 stimo, qui admorso labro bilē intus alit, odiūmq; in-
 tra se conceptum auget, aliud in pectore clausum,
 aliud in lingua expromptum habet, agitq; læta & co

mica facie, tragœdiam meram, & nihil non triste patientem. Id ille maxime patitur quum simili delator vecordia apud eum cui parat insidias, odiũ mussando dissimulauit, effecitq;, vt amicus videretur. Tum enim ne vox quidẽ delati, nedum nõ defensio audiri solet. Tantum fidei Calumniæ facit, concepta de illorum amicitia opinio. Hic quanto satius erat perpẽdere inter amicissimos non raro clàm alijs graueis simulatũ causas intercedere. Sæpenumero item, quorum sese reum calumniator fieri metuit, socium insinulat: vt quum anteuorterit accusando, suspicione culpæ ac crimine elabatur. Atq; ideo ferè fit, vt quibus nos putent amicos tantum, inimicos nunquam calumniemur. Nã actioni quæ ipsa sese præ se ferens actoris odium, prodit, fidei nihil esse potest. Verum quos vulgo amicos æstimant, aggredimur, ceu auscultatori specimen fidei nostrę daturi, vbi sua ipsius causa, cõmoda, salutemq; familiariũ amicorũ, neglexisse videmur. Est & genus aliorum, quibus tametsi comperitur falsò criminatum apud se amicũ, tamen cum credidisse pudet, neq; aspicere illum, neq; in gratiam redire audet: perinde ac ipsi iniuria sint affecti, q; aliam enam iniuriam nõ prospexerint. Proinde, multa sunt humanæ vitæ mala, ex eo q; promiscue ac sine discrimine calumnijs creditur. Quale est quod apud Poetã ait Antia, Bellerophontem occide, aut Proete peribis, Qui mihi conatus præsigne auferre pudoris Fœminei decus. Cum ipsa prior adulescentem ad concubium sollicitasset, contempta in hoc periculum induxit, vt cum Chimæra pugna congresso, parum abfuerit, quin victrice bestia occumberet. Tanta poena luenda fuit castitas, pudorq; iuuenilis, quẽ hospiti cõiunx adultera suspectum fecerat. Simile quiddam Phædra

priugnū calumniata, effecit vt filij caput pater The-
 feus execratum belluis marinis deuoueret, quanquā
 ò superi, nihil prorsum deliquisset. At inquiet quispiā,
 An nō dignus est fide nonnunquam vir, cæterum bo-
 nis moribus & recto ciuiliq̃ue iudicio præditus, qui al-
 terum accusat? non licet tali auscultemus, modo reli-
 quis sibi malis artibus tēperarit? Age inquam, est ne
 alius Aristide iustior? ille tamen aduersatus Themisto-
 cli, cōtra eum populi animos exacuit, inuidia gloriæ
 popularis, vt aiunt, vellicatus. Aliās vir bonus Aristi-
 des, verū homo erat, nec felle caruit, solebātque ama-
 re alios, alios odisse. Iam si verum est, quod de Palame-
 de ferūt, Sapiētissimus quidē, Achiuorū, ac ad res alias
 gerendas accōmodus, inuidia flagrans, insidias paras,
 se fertur, cognato, amico, ad hęc eiusdem belli socio.
 Adeò naturæ hominum familiare est, hoc errore labi.
 Porro, quorsum attinebat & Socratem recensere, insi-
 mulatum apud populum Athenien. seditionis & im-
 pietatis? Quid Themistoclem aut Miltiadem tot par-
 tis victorijs, suspitione proditiōis notatos? Sūt enim
 exempla innumera, & vulgo iam plæraque nō igno-
 ta. Quid igitur faciet vir prudens in re ambigua? sa-
 nè opinor, quod Homerus in Syrenum fabula docet,
 perniciosas talium sermonum delicias nauigio præ-
 tereat, obturet aures, nec passim aperiat affectui cui-
 piā obnoxijis, sed ianitore sedulo ac fido abhibito, ra-
 tione videlicet ac iudicio animi, recta dicentes reclu-
 sis foribus excipiat, inutiles nugas obdito pessulo ar-
 ceat. Nempe ridiculum fuerit, datum ædibus ianito-
 rem, officio non defungi, aures mentēmque vulgo pa-
 tere. Postea quā ergo tale quiddam calumniarum
 audieris, tute apud animum tuum rem ipsam perpē-
 de: nihil attinet qualis sit qui accusat, nihil ad rem fa-

ciūt alieni mores, nihil accusationis acrimonia. Quin, eo maiore cura rem discute, quo instructior venit delator. Neque item credere conuenit iudicio & existimationi alterius, immò accusantis odio, sed suum veri examen apud nos accuratè seruandū est, suæ item calumniatoris inuidentiæ partes dādæ. Deniq; quod ytrinque argumenta suaserint, statuendū. Tum vel odisse vel amare quem diligēter explorauimus, licet. priusquā id factum sit, calumniæ concedere in primo statim congressu, hercle nimis quā puerile est, ac indignum viro, longēque à iustitia semotum. At verò horum omnium causa, vna est ignorantia, tenebræque illæ, quibus suæ cuiusq; hominis rationes morēque obuoluūtur. Iam si deorum quispiam vitæ nostræ lumen afferat, futurum est, vt euanescat calumnia, fugiatque in altum Baratrum, nec vsquam in humanis locum inueniat, reddita nobis luce omnium vitæ studiorum, veritatis beneficio.

Lutarchi conuiualem quæstiunculã, qua sacras aliquot Pythagoræ notas, ceu ἱερογλυφᾶ interpretatur, latio vtcunq; vindicaui. Planè αὐτοσχέδιον προοίμιον quo alijs quæ frequēs in manibus habeo, præluderē. Eam tibi Bernarde elegantis. dicare visum est, & illi quo iã tyro exerceis, declamandi aptam generi, siue græce, siue latine volēs, & obeūde adulescētiae tuæ necessariã πᾶν ἐστιν. Quid enim tā præstes oportet, quàm δ' τοῖς ἀγαθοῖς καλῶς ξυνομιλεῖν, vt Platonis vtar verbis, hoc est, ne qua vspiciã Hirundinū trahare cōsuetudine? Mihi crede, nihil est validius ad fingendos mores, ad formandam eruditionem, honesto bonorum cōmercio. Meministi quos ad Dionysium versiculos Theognidis scripsit Diogenes, omni vulgatos, vt inquit, Græciæ, ἰσθλῶν μὲν γὰρ ἀπ' ἰσθλὰ μαθήσεται. ἢ κακοῖσι Συμμιγῆς, ἀπολείς καὶ δ' ἐόντα νόον. Vale.

Ex octauo conuiualium quæstionũ libro Plutarchi.

DE NOTA PYTHAGORICA, QVA HOSPI-
TEM HIRVNDINEM RECIPERE NOLE-
BANT, PHILIPPO MELANCHTHONE
INTERPRETE.

YLLA CARTHAGINENSIS
aliquanto post tempore, quum Ro-
mam venirem, liberaliter me, saluta-
torijs, vt vocant, epulis excepit. Qui-
bus amicos, cum plerosq; alios, tum
maxime Leucium quendam Tyrrenum moderati
Pythagorici discipulum adcerferat. Is cum forte for-
tuna Philinum nostrum animatis agnosset abstinere,
quod pro ordinis studio conijcere licet, in Pythagoræ
mentionem prorupit. Inter cætera **LOCRENSEM**
illum, iuxta vulgi opinionem, esse negauit: Tyrrenis
adferuit, apud hos enatum, alitum, eruditumque, in-
dicio Symbola esse, qualia ferme sunt,
Cum lecto exurrexeris, stragula turbato,
Ollæ vestigium in cinere, confundito,
Sarrum ne transilito,
Hirundinem in contubernio ne habeto,
Adunca vnguibus domi ne nutrito.

Isthæc, ait, cum Pythagorici passim & scribant &
doceant, soli tamen re ipsa Tyrreni obseruant, affi-
duo iam olim ac iugi sancita studio. Hisce ab Leucio
dictis primis, quod de hirundine vberius disputarat
videbatur absurdum, Auiculam innoxiam, dein &
humanæ societatis non repertam, cum eximijs illis
sæuitia, sanguinisque libidine, innoxiantibus quibus
adunci sunt vngues, cõferri. Neq; enim rectè Leucio

b.j.

probabantur, qui scitum hoc symbolum aliò refere-
bant, in consuetudinē videlicet vitilitigatoris cuius-
piam, criminibus, infestiuo murmure, conuictorem
exagitantis. Is enim vel picis, vel perdicib⁹, vel gallis
commodius notari poterat, auius multo maxime
garrulis, quando & hirundini cum hoc garriēdi strid-
dendique perpetuo morbo nihil est commune. Tum
Sylla Carthaginensis, id esse commenti. Ablegari ab
domo familiarique conuictu Hirundinem prodigij
causa, quod vitæ sanguinique cognato ferale habent.
Terei familiam ferunt, partim fuga sibi consuluisse,
partim horrendā quædam & nepharia passam, iam
nunc quoque Daulidum nomine celebrari. Gorgias
Sophista contrā eminus ad se properantem contui-
tus Hirundinem, Nec admodum ait, hæc quoq; bel-
la. Age, num id prodigij, non est stridulæ illi lusciniæ
commune? Quam eidem obnoxiam tragediæ domo
non reijciunt. Recte, inquam ego, & hæc ad rem fa-
ciebant Sylla. verum qua ratione, quæ aduncis sunt
vnguibus non admittantur, primū spectā, dein vt
eadem habeatur ominosa Hirundo. Carnem depasci
solet, venaturque sacras illas Musis, canoras cicadas.
Humi volitās oberrat, exiguas captat bestiolas, autho-
re Aristotele. Insuper vnā nobiscum versari solita, im-
munis nostro tecto vititur, neq; quidquam parit com-
modi. Quum cōtrā ciconia, neq; regulis tuta nostris,
neque vspiam aut facultatibus, aut studio adiuta, offi-
cio tamen sese, ceu mercede communis impensæ, in
terram collato redimat. Nam quæ vitæ hominū ad-
uersa animantia insidiantur, serpentes, bufones, ablu-
mit enecatque. Hirundo verò nostra tantisper abusa
ope, pulo edito ac educto auolat ingrata, deinde & in
recessus quosdā desertos, ignorabilis. Iam quod gra-

uissimum videtur, animantium duo sunt omnium
 quæ nostro vtuntur hospitio, Musca & Hirundo. Quæ
 nulla queunt arte cicurari, neque yllò nobiscum offi-
 cio aut ductu cõmunicant. Musca, ne molesti quid-
 quam patiat, prehẽsari horret. Hirundo suo pte in-
 genio exosa hominem adeò diffidit, vt & mansuefie-
 ri non possit, & nihil non suspectum pauit. Quæ si-
 quidem nõ adcurate nimium, nec quasi ad regulam
 dispensa volo, sed ferendi referendiq; studio in me-
 dium collata. Certemus enim mutuis licet sententijs,
 opinor qui cauet Hirundinem, infidum, leuem ac in-
 gratum conuictorem, non quemuis pro tempore oc-
 cursantem, mensæ, tecti, & reliqui domestici commo-
 di gratia subrepentem, familiari cõsuetudine digna-
 bitur. Hæc cum dixissem, sat mihi verborum videbar
 fecisse. Nã & reliqua penè symbola, moralibus argu-
 mentis expedieram audacius. Interpellat Philinus.
 Ollæ vestigio turbando significari ne quam pristinae
 fræ indicem notam in animis nostris relinquamus.
 Quin cum efferbuit, omnia continuo pacanda abo-
 lendæque iniuriæ monumenta. Iam in confundendis
 stratis nihil esse secreti quibusdam videbatur, sed pu-
 dorem tamen & thalami reuerentiam indicari disse-
 rebatur. Ab amico non auferendũ onus, Quid aliud,
 quàm adiutare laborantem, nihil ocio, nihil inertiae
 dandum? Leuius interim cum hæc disceptantur,
 neque commendans, neque reprehẽdens quidquam,
 agit silentium.

LYSIDIS EPISTOLA AD HIPPARCHVM,
A CHASPRE CHVRRERO E GRAE-
CO SERMONE IN LATINVM TRADV-
CTA, MELANCHTHONE PRAECE-
PTORE.

LYSIS HIPPARCHO.

OSTE A Q VAM Pythagoras homi-
num fato defunctus est, nequaquam
in animum induxi meum fore, vt fa-
miliaria scholæ nostræ contubernia
diffiparentur. Quando verò præter
spem simul ac naufragi eiecta alicubi in deserto mari
merce aliò forte fortuna traducti, dispersi sumus,
sanctū fuerit meminisse illius me rationes pias pror-
sum ac diuinas. Neque verò quo communia faciam
splendida sapientiæ bona, his qui neque somnio defe-
cati sunt animis. Non enim fas est cuique porrigere
obuiò, quæ tanto studio certatim bonis parata sunt.
Vt neque prophanis sacra Eleusiniarum silentia ape-
riuntur, æque iniqui ac impij vtrique sunt, qui hæc
commisere. Primum verò deputare lubet, quantum
dimensi temporis degimus, in detergendis maculis,
quæ pectoribus nostris inoleuerant. Dum quinque
exacti sunt anni, habiles disertationum ipsius facti su-
mus. Vt enim tinctores antè solent purgare telam
quàm inficiant, vt minime exolefcentem panni fucū
imbibant, & qui non facile dispereat: Ita vir diuinus
instruxit philosophiæ initiatos, ne vllius eum sperata
fallerent bona. Neque enim adulterinas venditabat
rationes, neque laqueos, quibus plerique Sophistarū
iuuentutem innectunt, nihil frugi causari soliti, sed

diuinarum humanarumque rerum scientiam præ se ferebat. At plerique cum habitum quendam & fucum doctrinarum Pythagoræ referant, admiranda quædā pollicentur, imbuentes neque decore, neque ut conuenit adulescentiam. Ideoque duros ac impudentes auditores faciunt turbidis moribus ac audaculis contemplationes liberales miscentes. Ut enim si quis in puteum profundum coeni plenum liquidas ac puras undas immiserit, id solum effecit, ut & turbaretur coenum, & aqua dispereat: ita illorum est ratio, tales talia docent. Sunt enim circum precordia spelæa alta quidem, & frequentia eorum qui non sunt auspiciato initiati. Ea omnem cultum, & quidquid humanitatis ac rationis capax est, obumbrant. Irruperunt in hofce saltus, omnis generis vitia, depascendi ac vastandi causa, ne quid forte disciplinarum ac honestatis insideat. Nominauero matres vitiorum, Incontinentiam & Cupiditatem, utriusque multa soboles. Ex incontinentia propagata, Incestus, Ebrietas, Stupra, Libidines præter naturam, Ira, Furores ad occidionem usque, ad crucem adigentes. Iam enim plerosque libido adeo vesana consceleravit, ut neque matribus neque filiabus abstinerint, violatisque legibus coegerit patriam, parentes, principes eiectiones imperijs, tanquam mancipia in extremam perniciem distrahere. Cupiditati hæc proles est, rapina, parricidia, sacrilegia, veneficia, & quæcunque his cognata sunt. Primum itaque spelæis hisce purgatis, tales oportet affectus igni ferroque excidamus, omni que paratu bellico erepturi clade mentes natura liberas. Tum inferi quiddam frugis melioris debet. Hæc tu heus Hipparche, magno studio quondam didicisti, neque custodisti tamen. O præclare, posteaquam Siculi tibi luxus degustati sunt, quibus

b. iij.

deuinci temerè nō debebas, iam multi quoq; aiunt
passim te secreta sapientiæ vulgo prodere, id quod ci-
tra Pythagoræ instituta facis, qui legatis testamento
Damæ filix commentarijs suis cauit, ne cui extra fa-
miliam traderetur. Quos cum illa multo precio ven-
dere posset, noluit: paupertatem & patris extremam
voluntatem auro rata preciosiora. Feruntq; morien-
tem Damam Vitaliæ filix idem mandasse. Certant
mulierculæ nobiscum. Nos viri haud ingenue ipsius
magistri mādāta colimus, sacramēti nostri transgres-
sores. Gratum mihi fuerit, si te emendaris: sin aliter,
vives quidē nobis.

ANASTASIUS Q. BONIS IUVENIBVS,
BENE AGERE.

Q VOD IN GRAECIS LATINE
reddendis operam impendimus, qui
nescio quo genio ad literarum studia
semper sumus acti, neminem, qui
modo non iniqui sit animi reprehensurum arbitror. Sed quòd nostram etiam stultitiam
vulgò perdocemus, dum edimus quem primùm factum intra nostros parietes peperimus, informem & horridum, vehementer periculum esse video, ne crimini futurum sit obnoxium. Cur enim non retinui? Cur emisi? At qui ita cogitabunt, sicut ipsi nos, ijs respòsum idem volumus, Esse miserum opus & nimium humile, nec vnquam attolli, quod authoris tantum iudicio stet, ac non etiam censoribus multo diuersis, subiiciatur. E quibus boni non certè improbabitur factum, cuius conatus pulcher est & laudabilis, sed notabunt quaedam, hæc cognita proderunt. Venia dabitur, si quid parum successit, malos nihil moror. Ego verò non aliam rem existimo magis adolescentum ingenia posse excitare, & alere eruditionem, quam stylum: ille verò vertèdis alienis rectissime exercetur, ubi & intra præfinitos terminos consistere, & nò pro suo arbitrio fluctuare, sed velut in authoris què propositum habet, vestigijs manentem, sequi oportet: quibus dū inhæret, sæpe dubitat multa, quærit diligenter, dispicit omnia, nonnūquā desperat, mox recepto animo pergit facere quod instituit: quæ omnia mirifice mentē acuūt, & artē iuuant, quā nimis fero nūc ferè attingimus: vt nisi certa ratione gubernetur, & omnibus viribus vrgeatur, frustra sit laboratū. Porro hunc

b.iiij.

sermonē ex omnibus Luciani scriptis delegimus, ut
optimum & eruditissimum artificio non mediocri
conscriptum: in quo tametsi vnus præsertim locus
haud dubie deprauatus (nam & spectatæ antiquita-
tis exemplar consulimus) animaduersus à nobis est,
qui ab incepto possit deterrere, tamen secuti animi
nostri coniecturam, maluimus qualitercūq; reddere,
quàm hōc offensi penitus desistere. Locū hoc signo
adnotatum inuenies * Nostrium studium hac in re
primum, boni, boni consulite. Valete.

LUCIANI SAMOSATENSIS ADVERSUS
INDOCTVM LIBRORVM LONGA SV-
PERTELLECTILE TVMENTEM SERMO.

T crede mihi, quod tu putas, haud
ex eo consequere quod agis. Persua-
sum enim cum habeas futurum, vt
si omni studio optimos vndique li-
bros coemeris, ipse quoque inter do-
ctos ac eruditos ponaris, planè tibi diuersum accidit,
atque hoc demum argumento, tua inscitia & inertia
vulgo proditur. Tametsi profectò optimos codices
minime comparas, sed vt quisque à bibliopola lau-
datus est fidè habes, ac prorsus qui hæc de libris mē-
tiuntur, prædam te faciunt, isti que codicum caupo-
nibus pulchre partus es thesaurus. Nam quo pacto
tu queas dinoscere veteres ac eximios, aut futes &
putidos? nisi inde conijcias quod arrosi sint ac muti-
li, inque his dijudicandis blattis tinerique vtaris æsti-
matoribus. qui enim credam liquido ac certò hæc te
posse peruidere? Et vt dem tibi hæc cognitionem per-
spectam, ac tenere quæcunque Gallinus pulcherrime,
aut ille laudatus Atticus omni cura absoluta descri-
pserunt, quid hinc tibi commodi redit hominum in-
eptissime? qui neque scriptorum speciem cōsideras,
neque profectò magis vti scis quam cæcus frui pueri
venustis. facie. Ac tu apertis quidem oculis, & ad
tadium vsque libris incumbis, & nonnulla valde fe-
stinata lectione percurris, vt sæpe lumina os anteuor-
tant, sed hoc non etiam satis est, nisi noris virtutem
quoque totius & vitia orationis, sensumque scripto-
rum intelligas, & quæ structura sit verborum, & quā
ad certam quandam minimèque fallacem amussim

Exordiū.

Correctio.

Confirma-
tio dicti.

Permissio.

A cōtrario
accommo-
dat simili-
tudinem.

Lectio vti-
lis.

cuncta author exegerit mox cernas, ambigua, sincera
parum ac concinna.

Traçtat
collationē.

Quid mihi respondebis? Num hæc nosse te, cum
nunquam didiceris? An verò sicut ille quondam pa-
stor, aureum ramū à Musis tu quoque accepisti? Sed
Heliconæ certè, vbi Musas habitare aiunt, non ita es
à puero instructus, vt audieris opinor vnquam nomi-
nari, & meminisse Musarū tibi religio esto. Nā cum
pastore sanè, quanquam aspero & multo sole defor-
mato, non piguit has congregi: at qualis tu es? Quæ-
so verò te per Libanitiden, concede hoc mihi, vt quæ-
dam tuorum facinorum prætermittā: talis inquam,
ne aspectum quidem, sat scio, ferrent, ac potius myr-
to vel malua cæsum sua sede eijcerent, ne Olmeū aut
Caballi fontē, quibus gregibus sanè horūque magi-
stris sitim sedare permissum erat, polluat.

Redit ad
argumētū.

Non credo te esse tam impudentem, tametsi in
huiusmodi nimis quæ es fortis, vt ausis affirmare bonis
litteris te fuisse imbutum, aut studuisse vnquā, vt verè
probatos codices tibi faceres familiares, vel quod hic
tibi præceptor extiterit, aut ad illum discendi gratia
te contuleris. Et nunc omnia illa vno hoc te consecu-
tutum spes est, si ingentem librorum acervum con-
gesseris. Proinde si hoc es animo, age, conquiere quic-
quid Demosthenes ille orator etiam sua manu scrip-
psit. Deinde Thucydidis historiam, quæ octies huius
oratoris industria extat descripta: Id vt tot libri sunt,
quot Athenis in Italiā aduexit Sylla, vt super his dor-
mias, affixos tibi vbiq; circumferas, nū ideo eruditior es
futurus? Sicut enim adagio fertur, Simia est simia, eti-
am si aureū cultū gestet. Et librū quidē semper in ma-
nu portas, legisq; sæper aliquid, quorū tamē nihil peni-
tus intelligis, sed Asinus micās; aurib⁹ lyrā auscultas.

Quòd si librorum copia, doctum redderet eū qui cōparasset, preciosa profectò res erat, & vobis tantū diuitibus propria. si quidem veluti in foro, pauperes nos superātibus daretur mercari, immò cum ipsi bibliopolis, quibus librorū tāta copia est, qui distrahūt, doctrina & eruditione quis certet? quos tamē, si rem spectes, inuenies haud multo te bonis artibus præstare, nēpe sermone rustico vtūtur, mente nihil valent, quales merito sunt, qui inhonesti & turpis contēplatione nunq̃ sunt versati. & tu vnū modo aut alterum codicē redis mercatus, isti diu noctūq; in manibus voluuntur: quid ergo cōmodi hic expectas? aut cur nō ipse cellulæ quoq; librariæ doctæ tibi videntur, quæ tot veterum authorum scripta complectuntur?

Age verò, si nō est molestum paulū quiddā respōde, aut quia infantior es quā vt possis, saltē annue, vel abnue ea quæ sum rogaturus. Quæso tē si quis tibia canendi artis ignarus prorsus, forte sit nactus Timothei tibus, aut quas Ismenias, septē talentis emit Corinthi, an ne arte inflāmabit? vel nullus vsus huic rei erit qua scitē vti nequit? Recte sanē abnuisti. Nam neque quibus Marsya & Olympus cecinerunt, hoc efficiant, vt concinnum quiddam inspiret qui nunquam didicerit. Verū si quis Herculis arcus habeat, cum Philoctetes non sit, qui solus tendere potuit, & quod collimasset figere, quis tibi videbitur? Num qui facinus edat dignum sagittandi perito? Negas ratem gubernare ignorans, & qui nunquam equum conscendit: ille si pulcherrimam & aduersus ventorum procellarūque impetus munatissimam sit nauem sortitus, hic vero Centauro satum, aut generosissimæ notæ equum, vtrunque derisum iri opinor, quòd neuter suis bonis vt

Ab absurdo.

Inductio,
προσομιλητική.
Platonica
propositio,
& locupletandæ orationi accommodatiss.

κοττορόσορ.

possit. Annuis? Obsecro verò hoc etiā cōcede, si quis, velut tu es, indoctus, infinitos sibi libros acquirere laboret, censens aliud hoc suo facto, quàm risus & iocos eruditis facturum? Quid cessas annuere? Nam argumentū clarum est, quique hoc ita fieri cernunt, vulgātū illud haud dubie inclamāt, Quid cani cū balneo?

Narratiun
culę seu δι
νήματα,
& pro re
nata artifi
ciosiss. cō
parationes

Fuit nō ita multo antē in Asia vir opulentus, cui calamitoso casu, cum per niuem iter faceret, putrefactus ē frigore vstulis vterque pes deperierat: ille tam miserabilem fortunam expertus, infortūnitatem solari cupiens, ligneos pedes truncis accommodabat, ac calceis indutis, vndique seruis innixus incedere gaudebat. Vbi hoc insuper deridiculum comminisceretur, crepidas pulcherrimas & nouas sēper cura erat summa mercari, vt ita calceis speciosiss. ligna sua nempe pedes, essent conspicua. Nunquid verò his ad similia facis tu quoq; qui cum clauda mente sis, ac ficulneis sensibus, emis auratos soccos, quibus vix aliquis pedes integer rectē possit ingredi.

Et quoniam inter alios tuos codices, Homeri poesis sēpenumero reposita est cernere: accepto aliquis libro, legat tibi secundum Iliados, quorū caue aliquid perpendas, nam nihil ad te, pręter quā qui istic depictus est, vehemēter absurdus homo, mutilo ac portentoso corpore, qui isthic concionatur, Thersites est. Ille inquam huiusmodi, si adeptus sit Achilis arma, putāsne propterea fortem iuxta & decentem futurum, qui & fluuium transiliat, & alueum turbet truncidatorum Phrygum cruore, occidat post Lycaonem & Asteropæum, Hectorem, cū ne Meliæ quidem pōdus humeris sustinere queat? Negabis opinor, ac potius dices, dum post clypeum claudicaret, mox humi procumberet, impar armorū oneri, si quando sublato

capite ē galea prospectaret, suos istos intortos oculos,
 deinde lorice subiecto gibbo velut tuberes, & ocrea-
 rum dum in terra repit tractus: hæc inquam dices ri-
 sum omnibus motura, & ipsum dehonestaturum pri-
 mum panopliæ opificem, deinde etiam dominum.
 Tu verò nūquid animaduertis prorsus idem tibi ac-
 cidere, dum librum manu tenens progredieris, cuius
 aluta purpurea, bullulæ aureæ sunt, at tu barbara vo-
 ce legis, deformans & euertens scriptoris dignitatē.
 Hæc cum facere te vident, non solum eruditi ridere
 solent, sed tui etiam assentatores, quorum consuetu-
 dine vnice oblectaris, auersi se intuentes à cachino
 minime abstinēt. Age verò, narrabo tibi quod Py-
 thijs gestum memoratur. Tarentinum quēdam Euā-
 gelum apud Tarentinos non obscuro loco natum,
 nec incelebrem inuasit cupido vincendi Pythia, vbi
 quæ nudi certamina ineunt, non posse fieri vt supe-
 rior euaderet, quippe qui neque robore, nec pedū ve-
 locitate esset præditus, facile cogitauit. Verum cytha-
 ra & carmine omnibus premia præreptutum esse,
 persuaferant pestes istæ, quas apud se fouebat, laudā-
 tes & adplaudentes ad exiliis. quenque cantus strepi-
 tum. Itaque venit Delphos veste auro insigni, & co-
 rona aureis lauri folijs plexa, splendens, hæc verò eti-
 am smaragdis lauri fructui æqualibus variegata erat.
 At cythara visu mirabile, apparatu diues, ex purissi-
 mo auro fabricata, annulis & gemmis passim orna-
 ta, suisque locis, Musarū, Apollinis & Orphei ima-
 ginibus sculpta, spectatores suspensos animis tene-
 bat. Iam autem venerat dies quo in Theatrum erat
 descendendum, cōueniunt tres certaturi, obtigitque
 fors Euangelō, vt secundo loco caneret, procedit ille
 post Thespin Thebanum, qui non malē suas partes

Amplifi-
 catio.

egerat,auro,smaragdis,beryllis, hyacinthis totus col-
lucens,ipsa purpura,quæ auro contexta visebatur,cõ-
mendabat hunc cultum mirificè:quibus cum iam stu-
pētes reddidisset, ac noua quadam & incredibili spe
repleisset spectatores, cū omnino iam & citharā pul-
sare & adcinere esset necesse, personat agreste quidā
dā,inerf q̃ & incompositū simul dum immodice ci-
tharam increpat,rumpit tres fides,cantus autem pla-
nē ineptus erat,& solutus,ita vt ab omnibus qui ad-
erant rideretur:sed ludorum præfecti,offensi hominis
temeritate,loris cæsum ē theatro proiecerunt.Hic ve-
rò iucundissimum erat spectaculum,aureus ille Euan-
gelus,cum per mediā scēnam traheretur, ab his qui
verbera infligebant,lachrymans, crura plagis cruen-
tus,humi interim colligens delapsos,dum vnà vapu-
lat cithara annulos. Exiguo autem tēporis spatio in-
terposito,prodit Eumelus, quidam Eleus, peruetustā
citharā afferens, cuius lignei erant clauuli, ipse vestē
indutus vix vna cum ferto decem denariorū precij.
At ille & bellum edebat carmen, & ritē sicut ars pos-
cebat, chordas feriens modulabatur, itaque & vi-
ctor abibat, preconis voce proclamat⁹: ridēs interim
Euangelū, qui nequidquā cithara ac annulis istis se-
se ostentasset. Et aiunt sic fuisse allocutum: Aurea
lauro redimitus es Euangele,& quid nī opibus enim
vales: me verò quia pauper sum, Delphica oportet
esse contentum: veruntamen hoc commodi tuus ti-
bi ornatus peperit, quòd cum neminem tui mise-
reat,oderint omnes istas tam inepte superfluas deli-
cias.Mirum verò nī pulchre tibi cum hoc Euangelo
conuenit,quatenus ne tu quidem spectatorum cachi-
nos quicquam moraris.

Arbitror autem non intempestiuum esse, vt Lesbiam quandam fabulam tibi narrem, Cum Orphea Thresse mulieres dilaniassent, ferūt, caput vatis vnā cum lyra, cum primum Hebrus excepisset, in Nigirum pontum eiectum, atque ita simul natasse, caput ac lyram, illo lugubre quiddam in Orphei necem canente, hac ventis chordas percellentibus aptos materie faciente modos, donec ad Lesbium adpellerentur, vbi incolæ fluctibus vtrisque ereptis, caput sepulchro condiderunt, lyram autem suspenderunt in templo Apollinis, in quo cum bene lōgum tēpus fuisset adseruata. Multis annis pōst Neanthus Pittaci tyranni filius, cum quæ de lyra narrabantur audisset, quod bestias hac demulsisset Orpheus, plantas & saxa mouisset, quodque ipso iam cæso tamen per vndas lata nemine modulante resonasset, capitur incredibili amore habendi hanc, quare ingenti pecuniarum vi corrupto sacerdoti persuadet, Orphei lyram, alia supposita, sibi det. qua accepta parum tutum ratus interdiu hac in vrbe ludere: nocte, sinu occultam effere, solus in suburbia pergit. Quò vbi venit, lyra pulsare incipit, ac chordas perturbat, sperans stolidus & imperitus artium iuuenis fore, vt diuinum aliquod carmen percussæ fides redderent, quo cunctos permoueret, & animi affectu quo vellet, traheret: vt hoc nomine beat⁹ haberetur, Orphei musices hæres. Dū hæc agit, vicini canes strepitu, qui eo loco erant plurimi, excitī, coeunt, ac infœlicē istum citharœdū decerpunt, quod ipsum solū cum Orpheo cōmune habuit, postquam canes adduxerat. Manifestis. igitur ostensum hoc exemplo est, non lyram esse quæ homines & feras lenierit, sed artem ac carmen, quæ præ alijs

excellentia mater, Orpheo cōtulerat, lyra nihil à quibuis barbitis differente. Quorsum verò attinet Orphea tibi aut Neanthū proponere cum nostra ætate vixerit, & ni fallor adhuc superstes est, qui Epicteti Stoici lychnū fictilem trecentis denarijs mercatus est, sperans futurū scilicet, vt si noctu ad istam lucernam legisset, mox Epicteti sapientiam somniaret, & similis efficeretur admirando seni. Sed nuperrime alius quispiam Prothei Cynici baculum, quem cum in flāmam insiluit, reliquerat, emit talēto, custoditque, etiamnū inter recōditas ac charissimas opes habet, ostētatque non secus ac Tegeatæ apri Calidonij tergus, & Thebani ossa Geryonis, & Memphitæ Isidis capillum. At ille tanti boni possessor, ipsum se quoque stultitia & turpitate superauit. Viden' quā pessime restuæ habeant' & quòd Caluarix fuste opus sit? Ego verò etiam Dionysium quondam scripsisse Tragœdiam accipio, sed qua nihil fuerit vnquam minus elegans, aut magis ridiculum, quas cum dedisset legendas Philoxeno, nec ille adulari posset, sed salibus incesferet scriptorem, sæpenumero in lapidicinas cōiectus est. Cum autem Dionysius contemni sese, & vulgo fabulā esse cōperisset, nullę operæ ac impēsæ pepercit, vt Æschyli pugillaribus, quibus sua poemata describere fuerat solitus, potiretur: quibus acquisitis, iam se plenum ex Æschyli ceris numine, & planē attonitū putabat. Et tamē in his ipsis longe absurdiora scribebat, quale est Doricum illud, ἦκερ ἡ Διονυσίου γυνή. Et iterum, ὅιμοι γυναῖκα χερσὶ μηρῶ ὥλεσα, nā hoc quoque inde sumptum est. Et hoc, αὐτοῖς γὰρ ἐμπαίζουσιν μῶροὶ θεοτῶν.

Hoc tamen postremum non parum rectius in te quadret, quā Dionysium, & propterea ceras in-

aurare debebas. Nam quæ obsecro quid consequendi spes est, quòd libros voluis, reuoluis, colligis, quòd non decet refecas, croco pingis, & polis cedro, amicis pellibus, bullulas infigis: sic agis tanquam fructū inde percepturus: & factus es scilicet vehementer ex hoc mercatu melior, quippe qui sic loqueris, ac potius qui piscibus magis es mutus: vitam autē qualem viuas, dictu foedum est: hoc certe aiunt, tuam illam obscenitatem extreme odisse vniuersos: quòd si librorū hæc esset culpa, fugiendum ab eis erat quammaxime procul.

Duo autem cum sint quæ à veteribus scriptoribus petas, dicendi virtutem, & honeste viuendi rationes, dum quæ bona sunt imitaris, quæ mala deuitas: quando neutrum spectatus es, quid aliud comparasse dicemus te, quàm ludum muribus & tineis habitaculum, ac seruis, si negligentiores in codicibus curandis forte fuerint, verberas? Sed quod sum nūc dicturus, haud scio an tibi summam ignominiam adferat, si quis forte fortuna te conspiciatus, sicut ferè cerni amas, habentē in manu librum, roget author quis sit, orator, historicus, poeta? Ac tu ex inscriptione doctus, apte dicas quæsitum: postea, ita vt fit dum sermo familiaris progreditur sepe longius, ille laudet aliquid aut accuset scriptorum: tu verò nō habeas quod respōdeas, nōne optes tū vt tibi tellus dehiscat, qui in tui perniciē, velut Bellerophōtes, codicē attuleris?

Demetrius Cynicus cū Corinthi conspexisset in eundem quendam pulcherr. librum legentē, opinor in Bacchis Euripidis locum, vbi nuntius Penthei factum & factum Agaues exponit, arreptum codicem lacerauit, Satius est, inquiens, semel à me, quàm à te toties dilaniari Penthea.

Scire autem peruelim, quòd ego nulla quantum

C. j.

Quid ex
authorib⁹
discendū.

Argumentū
in scitiæ.

χρῆμα
Mista.

ἐπὶ φασίς

uis diligenti animi cogitatione assequi possum, cuius rei gratia tanto studio in hoc foro sis versatus. Nam fructus aut usus causa nemo putare queat, qui te vel mediocriter nouit. Non certe magis quam si caluus pectinem emat, aut speculum cæcus, aut tibicinem conducat surdus, scortumve spado, vel nauē qui nulum mare propinquum habet, aut gubernator aratrum. Sed fortassis hac re tuas opes iactas, dum palā facis etiam in res tibi nihil vtilis, ex immensis diuitijs esse quod infumas. At enim, quantum ego, qui & ipse Syrus sum, exploratū habeo, nisi te locupletis istius hominis testamento, dolo fraudēque mala subingessisses, iam diu vānū libris datis, fame tibi fuisset perendum. At fieri potest, ut nunc deinceps ideò libros vndique accumules, quo fidem facias assentatoribus tuis, quos audis quotidie prædicantes te non modo bellum & amabilem Rhetorem, sed sapientem quoque & historicum, qui secundum non inueniat. Fertur quoque, orationes quasdam te in conuiuijs ex more recitare, ac illas terrestrium ranarum instar, sitibundas exclamare, nec potare nisi prius clamore differantur. Nam nescio quo pacto non est difficile naso te suspēdere qui omnia credis, sicut illud nuper te vni cuiuspiā regi adsimilem, quēadmodum Pseudalexander quondam & Pseudophilippus, & superioribus annis Pseudonero, & qui alij hoc modo mētiti sunt. Nec mirum est hominem insulsum te ac stolidum sic affici, & lectica vehi, aut illum regis incessum, vultum, habitum denique totum studere imitari, gauderēque si quis te huic conferat. Quid hoc mirū inquam, quandò etiam Pyrrhus Epirota alioqui vir clarissimus, dicitur, ita ab assentatoribus fuisse corruptus, ut se Alexandro illi similem arbitraretur, quanquā

istorum sacrilegorum opus palam erat omnibus. Nā Pyrrhī quoq; imagines iā circumferebantur, tamē ille in hoc erat, expressam Alexandri figuram. Haftenus equidem contumelia affeci Pyrrhum, quod tecū comparavi, verū quod super pulchre inter nos cōuenit. Nā Pyrrhus postq̃ ita esse in animū induxerat, nemo erat omniū qui diuersum vel sentire vel loqui vellet, donec vetula quædā eius Larissæ hospita, id quod res erat prolocuta, vesaniā hominis repressit. Ille enim cū Philippi, Perdicæ, Alexādri, Cassandri, aliorū que regum Macedonū imagines protulisset, rogauit, cui nam ex istis similimus videretur, omnino pro certo habens fore vt Alexandro pronunciaret. At illa diu contata, tandē Batrachioni inquit: erat enim quidam in vrbe cocus Batrachio nomine, Pyrrhoperquā si-
 milis. Tu quoq; quē ex histrionicis cinēdis referas, tacere malo: sed quod vniuersi dicāt, ingenti te correptū infania, qui illam imaginem tibi cōuenire putes, hoc verò sat scio. Itaque nihil est noui, si, tam nullius artis pictor cum sis, viris eruditissimis æquari te postulas, ijs fidem habens qui hoc nomine te laudibus efferunt.

Quorsum verò has nugas? cum causa sit in prōptu istius tui librorum coaceruandorum studij, tametsi, qui meus est stupor nunc demum animaduerti. Nam quod opinare, prudenter hoc inuenisti, ideoque in magnā spem erectus es, regem intelligentē virum & in primis amantē doctorum, postq̃ didicerit quam des operam libros plurimos habere, in nulla planè re ibi defuturum. Verum heus mollicule, an tu putas tantum Mandragorę oculis regijs offusum, vt cum hæc audiat, nō etiam habeat compertum, qualis tuę diuturnę vitæ ratio, quæ cōuiuia, cuiusinodi noctes,

Obiurgatio seria.

quales & quibus cum consuetudinem agas: an nescis multos regibus esse & oculos & aures? & quæ tu facis adeò latent neminem, vt & surdis & cæcis sint cognita. Atque vtinam loquentem possemus audire, ac lauanti daretur contueri. quanquam quia aliter putas, nō attinet te in publico vestibulo exutis cerni: nec enim serui tui tacebunt, quæ noctu indigna relatu facinora edis. Respōde igitur mihi hoc quoque, si Bassus ille noster Sophista, aut Battalus tibicen, aut iste Sybarita Cinædus Hemitheon, qui nobis præclaras illas leges condidit, quemadmodum omni spurcitiei genere furere oporteat: si istorum inquam vnus aliquis, leonina pelle circumdatus, clauam manu tenens prodeambulet, quid? Herculē ne existimas, quibus obuiam factus sit, habituros? nō equidem opinor, vt maxime illi forte cæcutiant, sexcenta enim sunt quæ repugnant, incessus, obtutus, vox, obliqua ceruix, varius fucus, vnguenta quibus vos soletis excolere, & omnino sicut in prouerbio est, Citius septem elephas sub alis absconderis, quàm vnum Cinædum. Iam cum leonina pellis hunc non occulat, tum speras libello contextus posse latere? Sed fieri nequit, quin te prodant alia illa vestri indicia. In summa ignorare te video, quod bonam & splendidam famam non ab illis librorum institoribus, sed à se ipso & quotidiana vitæ modo petere conueniat. An verò cōfidis aduocatos ac testes probitatis, futuros tibi Atticum & Callinū librarios? caue putes, sed sæuos homines perdituros te, si Dij sinant, ac ad extremam paupertatē redacturos. Quem nunc tādē modestiorem ac magis cogitatē par erat istorum codicum vni cuiquam ex eruditis copiam facere, simulque ex ista nuper extructa domo migrare, ijs etiam apud quos mancipia

prostant, reddere partem saltem multorum debitorū? Etenim his duobus præcipuam collocasti operam, vt libros possideres raros, & adolescentes validos & robustos. Proinde confydera, quàm sit res aurea consilium. Nam meo quidem iudicio rectiss. fuerit, si missa feceris ea quæ non magnopere ad te pertinent, ac illum alterum morbum curaris. Et pro istis ministris (sic tamen vt ne perpetua emptione res domesticæ deficiant) adhibueris ingenuos aliquos, quibus ne integrum quidem sit (quando nihil accipiunt) proferre omnia, quæ vos inter comedendum designatis. Quælia nuper Pusio tuus obscœniss. de te mane domo egressus narrabat, etiam signa ostendens sceleris? Ego verò testes facio, quotquot tum aderant, quàm indigne tulerim, & vix manus cōtinuerim, iratus tui causa, maxime cum vnum atque alterū adduceret cōfirmatos quæ dixerat, qui & ipsi eadem multo sermone declamabant. In hos ergo vsus reconde argentū, bone vir, vt domi tuto ista perpetrare possis. Nam quis nunc deinceps ab istis quibus te adsuefecisti retrahat? non facile cessat canis coriū rodere vbi cœpit.

At illud alterum, ne in posterum libros commerceris facile obtinebimus, Doctus es, sapiens es, Quicquid vsquam antiquitatis extat, hoc tibi modo non in summis labris natat, omne rationis artificium, virtutem, vitia, dictionum atticarum vsus, ac planè scitus es, & in omni sciētiarum genere primus, ob librorum aceruum. Nam quid vetat etiam me tibi ciconiam pinsere quando decipi te iuuat?

Ego verò perquam velim fieri abs te certior, cum tot tibi libri sint, quibus potiss. te occupes, Platonis, Antisthenis, Antilochi, Hipponactis? Aut spretis his magis Rhetores in manibus habes, Æschini orationē

Ironia.

Interrogatio distributa.

aduersus Timarchum? An verò iam ante hæc omnia tibi sunt clara, nec est cur legas? At in Aristophane & Eupolide totus es Scin' Baptas? percurristi totam fabulam. Num alicubi terigit te poeta, numcubi puduit te agniti flagitij?

Hic autē iterū miramur, quali animo, qualibus manibus libros verses? Quando? nū interdiu? quod nemo vnquā facere te vidit. At noctu? An cum istis alijs es intētus? aut ante vestra exercitia, quæ nisi cum caligine terra est obducta aggredi non ausis? Misissos verò fac libros, ac tuam rem potius cura, quāquā hoc quoque indignū est, debuerasque Euripidis Phædræ saltē vereri, quæ mulieribus succēset, ac inquit, Nullas tenebras expauescunt conscias, Neueædium vocem latebræ edant, timent.

Quòd si omnino decreuisti tuo morbo blandiri, age, abi, mercare libros, domi conclude, frui partorū bonorum gloria, hac scilicet contētus, caue verò tangas, aut lecturus aliquid aperias: ne sit in ore tibi veterū aliqua oratio aut poema nihil male de te meritorum.

Non sum nescius hæc frustra à me disputari, & nugas esse meras, iuxta adagionem, Æthiopem lauare. Nam tu non cessabis libros coemere, cum ab eruditiss. quibusque rideberis, quibus non hoc agitur ut libri niteant, & magnifici sint, sed ut viles verbis & sententijs verborum.

An verò speras ista opinione tuam inscitiam posse oculere, & codicū multitudine permouere vulgus? Nescis autē quod imperitissimi Medici idem faciunt, qui eburneis virgulis, & vasculis quibus sanguinem eliciūt: argēteis, scalpellisque auro insignibus superbiunt, cum verò horū iam vsus est, ne in manus quidem rectē capere sciunt, alius autē quispiam in me-

dium prolato phlecotomo rubigine quidem ambe-
 sum, sed bene acutum, ægrum morbo leuat. Sed vt
 tuarum rerum magis ioculam faciam comparationē,
 ad hos mihi tonsores aspice, & inuenies eos qui arti-
 fices optimi sint, nouaculum tantum ac forpicem &
 mediocre speculum habere: sed ignari artis etiam si
 infinita specula & forpices proponant, non tamen
 latere omnes quòd nihil calleant tonforiæ. Acciditq;
 hoc risu dignis, quòd plaricq; apud vicinos tondent,
 coram ipsorum speculis comunt. Et tu alij quidem
 cui vsus esset, cōmodare librum certe posses, ipse vt
 non potes, tametsi nulli cōmodasti vnquam, facisq;
 hoc tantū quod canis in pręsepi, qui cum hordeo non
 vescatur, equum tamen volentem pasci haud finit.

Claudit
 suo more
 celebri &
 scito dicto,
 sicut verē
 omnes fers
 monū suo-
 rum parti-
 culas solet.

V. CALEND. FEBR.